

วจนกรรทกททยของนคศกษามหาวทยาลยเชยงหม

Chiang Mai University Students' Speech Act of Greetings

อธพงษ เพชรกศด¹

Atiphong Peatchkerd¹

บทคัดย่อ

การศกษาเรอง “วจนกรรทกททยของนคศกษามหาวทยาลยเชยงหม” มวตถุประสงคเพอ 1) ศกษารูปแบบของถอยคําที่แสดงวจนกรรทกททยของนคศกษามหาวทยาลยเชยงหม 2) ศกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลอกใชถอยคําในวจนกรรทกททยของนคศกษามหาวทยาลยเชยงหม โดยศกษาตามแนวคิดเรองวจนกรรทกททยของ จอห์น อาร์ เซรล (John R. Searle) และอธบายปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเลอกใชวจนกรรทกททยตามแนวคิดเรองภาษากับปัจจัยทางสังคมของ อมรา ประสทธธรสฤษฏ์

ข้อมูลที่ใช้ในการวจยได้จากการบันทึกเสยงโดยมิให้ผู้สนทนารู้ตัวจากกลุ่มตัวอย่างนคศกษามหาวทยาลยเชยงหมจำนวน 160 คน ซึ่งหลังกบันทึกเสยงแล้ว ผู้วจยได้ทำการสํภาษณ์นคศกษากลุ่มตัวอย่างเพมเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจรงมากที่สุด

ผลการศกษาพบรูปแบบของถอยคําที่แสดงวจนกรรทกททยจำนวน 3 รูปแบบคอ ทกททยด้วยภาษาสุภาพแบบเป็นทางการ ทกททยด้วยภาษาสุภาพแบบเป็นกันเอง และทกททยด้วยภาษาไมสุภาพแบบเป็นกันเอง โดยการเลอกใชรูปแบบของถอยคําเพื่อแสดงวจนกรรทกททยเหล่านี้จะแตกต่างกันออกไปตามปัจจัย 2 ปัจจัย คอปัจจัยด้านสถานการณ (เป็นทางการ/ไมเป็นทางการ) และปัจจัยด้านบุคคล 4 ปัจจัย คอ ความสนทสนม สถานภาพของคู่สอสารเพศ และชาติพันธุ์ของคู่สอสาร

คำสำคัญ: วจนกรรทกททย, รูปแบบของถอยคําทกททย

Abstract

The research of students' Greetings Speech Act in Chiang Mai University aims 1) to study forms of speech relating to speech act of CMU students' greeting, 2) to investigate factors influencing students' speech choosing. Two concepts have been applied to the research as follows: John R. Searle's and Amara Prasithrathsint's speech act theory.

The data of this research gathered from 160 students in Chiang Mai University by recording while they were making a conversation without telling them. After doing the record, the sample groups were interviewed again in order to gain the information as correct as possible.

¹ คณะศิลปศาสตร มหาวทยาลยพะเยา จังหวัดพะเยา 56000

¹ School of Liberal Arts, University of Phayao, Phayao Province 56000

E-mail: yai_crazy@hotmail.com

Received: 8 October 2012; Accepted: 1 April 2013

The findings show that there are 3 forms of speech act chosen by the sample groups; 1) a formal polite speech act 2) an informal polite speech act, 3) an informal impolite speech act. The way to choose Greeting speech act of the sample groups is varied by 2 factors; one is communicative factor based on formal and informal situation; the other is social factors such as familiarity, social relation, gender and ethnicity of interlocutors.

Keywords: Speech act of greetings, Forms of speech

บทนำ

การกล่าวทักทายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติอย่างหนึ่งของสังคมไทย เพราะการกล่าวทักทายเป็นการแสดงไมตรีจิตที่ดีต่อกันผ่านทางคำพูดหรือท่าทาง หากมองย้อนกลับไปในอดีตจะพบว่า การกล่าวทักทายของคนไทยไม่เพียงแสดงไมตรีจิตต่อกันแต่ยังแสดงให้เห็นถึงจิตใจที่แสดงออกถึงความห่วงใยซึ่งกันและกันอีกด้วย ดังเช่นคำทักทายที่ว่า “ไปไหนมา กินข้าวแล้วหรือยัง” และ “เป็นยังไง สบายดีหรือ” เป็นต้น การกล่าวทักทายเช่นนี้บ่งบอกถึงนิสัยโอบอ้อมอารีเป็นห่วงเป็นใยซึ่งกันและกัน ของคนไทยได้เป็นอย่างดี

ปัจจุบันการกล่าวทักทายของคนไทยมีรูปแบบที่หลากหลาย เนื่องจากปัจจัยทางสังคมหลายปัจจัย เช่น ปัจจัยเรื่องความสนิทสนม เพศ อายุ บทบาททางสังคม รวมไปถึงปัจจัยด้านสถานการณ์สื่อสาร ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นตัวแปรสำคัญในการเลือกใช้ถ้อยคำในการกล่าวทักทาย ตัวอย่างเช่น

“เฮ้ย ไอ้หลิม เป็นไงบ้าง สบายดีเปล่าวะ”
 “สวัสดีครับ พี่เหม่งมีเรียนตึกไหนหรือครับ”

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นถึงรูปแบบการกล่าวทักทายของคนไทยที่หลากหลาย เช่น การใช้คำทักทายที่มาจากคำอุทานกับผู้ฟังที่มีความสนิทสนมกัน หรือการกล่าวทักทายด้วยถ้อยคำแบบเป็นทางการโดยใช้คำว่า “สวัสดีครับ” ทักทายผู้รับสารที่มีอายุมากกว่า การทักทายดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าปัจจัยทางสังคมมีผลต่อการเลือกใช้คำทักทายของคนไทยในปัจจุบัน

การศึกษาวจันกรรมทักทายเป็นการศึกษาที่น่าสนใจเพราะ การทักทายเป็นวัจนกรรมที่มีเนื้อความสั้น แต่สามารถบ่งบอกถึงวัฒนธรรมได้หลายประการ เช่น การกล่าวทักทายอย่างสุภาพระหว่างผู้ที่มีอายุน้อยกับผู้ที่มีอายุมาก ย่อมแสดงให้เห็นถึงความ

อ่อนน้อมถ่อมตนของคนไทย หรือการกล่าวทักทายด้วยคำว่า “สวัสดีครับ สบายดีไหมครับ” ก็แสดงให้เห็นถึงความโอบอ้อมอารีของคนไทยด้วยเช่นกัน นอกจากจะแสดงถึงวัฒนธรรมผ่านการใช้ภาษาแล้ว การกล่าวทักทายยังช่วยบ่งบอกถึงอายุ เพศ สถานการณ์ทางการสื่อสาร (ทางการ/ไม่เป็นทางการ) ระหว่างผู้สนทนาได้อีกประการหนึ่งด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวจันกรรมทักทายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เนื่องจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นมหาวิทยาลัยที่มีความหลากหลายทางสังคม เช่น ความหลากหลายทางด้านอายุของนักศึกษา ความหลากหลายทางด้านเพศของนักศึกษา ซึ่งมีทั้งเพศหญิง เพศชาย และเพศที่ 3 (นักศึกษาชายที่มีจิตใจเป็นหญิง และนักศึกษาหญิงที่มีจิตใจเป็นชาย) รวมไปถึง ความหลากหลายทางด้านชาติพันธุ์ ซึ่งจากข้อมูลของนักศึกษาที่ได้จากสำนักทะเบียนและประมวลผลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีนักศึกษาที่มาจกหลากหลายถิ่นฐานในประเทศไทย ได้แก่ ไทยถิ่นเหนือ ไทยถิ่นกลาง ไทยถิ่นอีสาน และไทยถิ่นใต้ ความหลากหลายทางด้านสังคมเหล่านี้ทำให้วัจนกรรมทักทายของผู้ส่งสาร 4 กลุ่มคือ นักศึกษาเพศชาย นักศึกษาเพศหญิง นักศึกษาเพศชายที่มีจิตใจเป็นหญิง และนักศึกษาเพศหญิงที่มีจิตใจเป็นชาย มีความแตกต่างกันออกไป

ผลการศึกษาวจันกรรมทักทาย จะช่วยให้เราเข้าใจถึงปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลให้การกล่าวทักทายในปัจจุบันมีรูปแบบที่หลากหลาย และทำให้เราสามารถเลือกใช้วัจนกรรมทักทายได้อย่างถูกต้อง เพราะการใช้วัจนกรรมทักทายที่ถูกต้องจะช่วยให้ผู้ส่งสารได้รับการยอมรับจากผู้รับสารในระดับหนึ่ง อีกทั้งยังช่วยให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกว่าผู้ส่งสารมีความ

สุภาพในการสนทนาในครั้งนั้นอีกด้วย ดังนั้น การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ จึงช่วยแสดงให้เห็นถึง วัฒนธรรมในการกล่าวทักทายของคนไทย ทำให้ผู้อื่นที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาเข้าใจวัฒนธรรมของคนไทย เลือกใช้วจนกรรมทักทายได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษารูปแบบของถ้อยคำและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการแสดงวจนกรรมทักทายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษารูปแบบวจนกรรมทักทายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้เข้าใจถึงรูปแบบและลักษณะเด่นของถ้อยคำทักทายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. เป็นแนวทางในการศึกษาวจนกรรมประเภทต่าง ๆ ในภาษาไทย

ขอบเขตงานวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะวจนกรรมทักทายในส่วนที่เป็น การเปิดการสนทนาเท่านั้น โดยเริ่มศึกษาข้อมูลตั้งแต่ ผู้พูดซึ่งเป็นผู้เปิดการสนทนาดำคำทักทาย และสิ้นสุดเมื่อผู้พูดซึ่งเป็นผู้เปิดการสนทนา พูดจบประโยค
2. ศึกษาเฉพาะการทักทายที่เป็นวัจนภาษาเท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องวจนกรรมทักทายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล

จากเงื่อนไขวจนกรรมทักทายของเซิร์ลที่กล่าวว่า เงื่อนไขของการเกิดวจนกรรมทักทายต้องเกิดจากเงื่อนไขอันได้แก่ เงื่อนไขด้านปัจจัยพื้นฐาน คือ ผู้พูด (speaker) ต้องเพิ่งเคยพบกับผู้ฟัง (hearer) เป็น

ครั้งแรกในวันนั้น หรือเพิ่งจะได้รับการแนะนำให้รู้จักกับผู้ฟังเป็นครั้งแรก [1] ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกเก็บข้อมูลในช่วงเวลา 08.00 น. ถึง 09.00 น. เพราะช่วงเวลาที่ผู้พูดและผู้ฟังส่วนใหญ่ พบกันเป็นครั้งแรกของวันนั้นเอง โดยเริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2554 ถึงวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2554

2. วิธีคัดเลือกสถานการณการสื่อสาร

การเก็บข้อมูลเรื่องการศึกษาวจนกรรมทักทายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้วิจัยใช้สถานที่ในการเก็บข้อมูลจำนวน 2 สถานที่ โดยแบ่งตามสถานการณการสื่อสาร (ทางการ/ไม่เป็นทางการ) ดังต่อไปนี้

2.1 สถานที่เก็บข้อมูลการทักทายอย่างไม่เป็นทางการ

ผู้วิจัยเลือกใช้โรงอาหารองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (อมช.) เป็นสถานที่ในการเก็บข้อมูลการทักทายอย่างไม่เป็นทางการ เนื่องจากโรงอาหารองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นสถานที่ที่มีนักศึกษาจากหลากหลายคณะ หลากหลายเพศ และวัย มาใช้บริการอย่างสม่ำเสมอ

2.2 สถานที่เก็บข้อมูลการทักทายอย่างเป็นทางการ

ผู้วิจัยเลือกใช้ห้องเรียน RB 3438 ที่อยู่ในอาคารเรียนรวม RB 3 และห้องเรียน RB 5304 ที่อยู่ในอาคารเรียนรวม RB 5 เป็นสถานที่ในการเก็บข้อมูลการทักทายอย่างเป็นทางการ เนื่องจากสถานที่ดังกล่าว เป็นสถานที่ที่มีนักศึกษาจากหลากหลายคณะ และชั้นปีมาใช้เป็นสถานที่เรียน ดังนั้นจึงมีความเหมาะสมในการใช้เป็นสถานที่เก็บข้อมูล

3. หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเพศของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการแสดงวจนกรรมทักทายของนักศึกษาทั้ง 4 กลุ่มคือ นักศึกษาเพศชาย นักศึกษาเพศหญิง นักศึกษาเพศชายที่มีจิตใจเป็นหญิง และนักศึกษาเพศหญิงที่มีจิตใจเป็นชาย โดยวิธีการคัดเลือกเพศของกลุ่มตัวอย่างนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตจากลักษณะทางกายภาพ เช่น บุคลิกภาพ การแต่งกาย และทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติม โดยเฉพาะ

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศที่ 3 ผู้วิจัยมีวิธีในการคัดเลือกดังต่อไปนี้

นักศึกษาเพศชายที่มีจิตใจเป็นหญิง
ผู้วิจัยคัดเลือกนักศึกษาเพศชายที่มีจิตใจเป็นหญิงด้วยการสังเกตเครื่องแต่งกายโดยคัดเลือกจากกลุ่มตัวอย่างเพศชายที่แต่งกายด้วยชุดนักศึกษาหญิง และมีบุคลิกภาพที่แสดงออกคล้ายเพศหญิง เช่น ทรงผม ทำทางการแสดงออก อีกทั้งผู้วิจัยยังได้ทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมด้วย

นักศึกษาเพศหญิงที่มีจิตใจเป็นชาย
ผู้วิจัยคัดเลือกนักศึกษาเพศหญิงที่มีจิตใจเป็นชายด้วยการสังเกตเครื่องแต่งกายโดยคัดเลือกจากกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่แต่งกายด้วยเครื่องแต่งกายแบบเพศชาย และมีบุคลิกภาพที่แสดงออกคล้ายเพศชาย เช่น ทรงผม ทำทางการแสดงออก อีกทั้งผู้วิจัยยังได้ทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมหลังจากเก็บข้อมูลด้วย

วิธีการเก็บข้อมูล

วิธีการเก็บข้อมูลวจนกรรมทักทายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แบ่งตามประเภทของสถานการณ์สื่อสาร ดังต่อไปนี้

1. สถานการณ์แบบเป็นทางการ

การเก็บข้อมูลวจนกรรมทักทายในสถานการณ์แบบเป็นทางการ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการบันทึกเสียงโดยมิให้ผู้สนทนาารู้ตัว จากนักศึกษาที่ออกมาพูดรายงานหน้าชั้นเรียนจำนวน 40 ข้อมูล แบ่งเป็น นักศึกษาเพศชายจำนวน 10 ข้อมูล นักศึกษาเพศหญิงจำนวน 10 ข้อมูล นักศึกษาเพศชายที่มีจิตใจเป็นหญิงจำนวน 10 ข้อมูล และนักศึกษาเพศหญิงที่มีจิตใจเป็นชายจำนวน 10 ข้อมูล

2. สถานการณ์แบบไม่เป็นทางการ

การเก็บข้อมูลวจนกรรมทักทายในสถานการณ์แบบไม่เป็นทางการ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการบันทึกเสียงนักศึกษาที่เข้ามาใช้บริการในโรงอาหารองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดย มิให้ผู้สนทนา รู้ตัวและทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด จำนวน 120 ข้อมูล ดังต่อไปนี้

นักศึกษาเพศชาย จำนวน 30 ข้อมูล แบ่งเป็น ทักทายกับผู้รับสารเพศชายจำนวน 10 ข้อมูล

ทักทายกับผู้รับสารเพศหญิงจำนวน 10 ข้อมูล ทักทายกับผู้รับสารเพศชายที่มีจิตใจเป็นหญิงจำนวน 5 ข้อมูล และทักทายกับผู้รับสารเพศหญิงที่มีจิตใจเป็นชายจำนวน 5 ข้อมูล

นักศึกษาเพศหญิง จำนวน 30 ข้อมูล แบ่งเป็น ทักทายกับผู้รับสารเพศชายจำนวน 10 ข้อมูล ทักทายกับผู้รับสารเพศหญิงจำนวน 10 ข้อมูล ทักทายกับผู้รับสารเพศชายที่มีจิตใจเป็นหญิงจำนวน 5 ข้อมูล และทักทายกับผู้รับสารเพศหญิงที่มีจิตใจเป็นชายจำนวน 5 ข้อมูล

นักศึกษาเพศชายที่มีจิตใจเป็นหญิง
จำนวน 30 ข้อมูล แบ่งเป็น ทักทายกับผู้รับสารเพศชายจำนวน 10 ข้อมูล ทักทายกับผู้รับสารเพศหญิงจำนวน 10 ข้อมูล ทักทายกับผู้รับสารเพศชายที่มีจิตใจเป็นหญิงจำนวน 5 ข้อมูล และทักทายกับผู้รับสารเพศหญิงที่มีจิตใจเป็นชายจำนวน 5 ข้อมูล

นักศึกษาเพศหญิงที่มีจิตใจเป็นชาย
จำนวน 30 ข้อมูล แบ่งเป็น ทักทายกับผู้รับสารเพศชายจำนวน 10 ข้อมูล ทักทายกับผู้รับสารเพศหญิงจำนวน 10 ข้อมูล ทักทายกับผู้รับสารเพศชายที่มีจิตใจเป็นหญิงจำนวน 5 ข้อมูล และทักทายกับผู้รับสารเพศหญิงที่มีจิตใจเป็นชายจำนวน 5 ข้อมูล

จากวิธีการเก็บข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยเก็บข้อมูลวจนกรรมทักทายในสถานการณ์แบบเป็นทางการน้อยกว่าข้อมูลวจนกรรมทักทายในสถานการณ์แบบไม่เป็นทางการ เนื่องจากรูปแบบการทักทายในสถานการณ์แบบเป็นทางการไม่มีความแตกต่างกันมากนัก ดังนั้นจึงเก็บข้อมูลเพียง 40 ข้อมูล นอกจากนี้การเก็บข้อมูลวจนกรรมทักทายในสถานการณ์แบบไม่เป็นทางการ พบว่า การพิจารณาเพศของผู้รับสารเพศที่ 3 เป็นไปด้วยความยากลำบาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูล วจนกรรมทักทายของผู้รับสารเพศที่ 3 น้อยกว่าผู้รับสารกลุ่มอื่น

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลทั้งหมดมาถอดข้อมูลจากเทปเป็นตัวอักษรภาษาไทย

2. วิเคราะห์รูปแบบของวจนกรรมทักทาย โดยใช้แนวคิดเรื่องวจนกรรมของ จอห์น อาร์ เซิร์ล (John R. Searle)

3. อธิบายปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการเลือกใช้วจนกรรมทักทายด้วยแนวคิดเรื่องภาษากับปัจจัยทางสังคมของ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์

4. นำเสนอผลการวิเคราะห์

5. สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

จากข้อมูลการทักทายของ นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่จำนวน 160 ข้อมูล พบว่ารูปแบบของถ้อยคำที่ปรากฏในวจนกรรมทักทาย และปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้ถ้อยคำในวจนกรรมทักทายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีดังต่อไปนี้

1. รูปแบบของถ้อยคำที่ใช้ในการแสดงวจนกรรมทักทายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จากผลการศึกษาพบว่ารูปแบบของถ้อยคำที่ใช้ในการแสดงวจนกรรมทักทายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีทั้งสิ้น 3 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบวจนกรรมทักทายที่ 1 : ทักทายด้วยภาษาสุภาพแบบเป็นทางการ

การทักทายรูปแบบนี้พบมากในสถานการณ์การทักทายแบบเป็นทางการที่ผู้ส่งสารต้องทักทายต่อหน้าผู้คนหมู่มากหรือมีบุคคลอื่นที่ไม่สนิทสนมรวมอยู่ด้วย เช่น การกล่าวรายงานหน้าชั้นเรียน เป็นต้น การทักทายรูปแบบนี้ผู้ฟังจะเลือกใช้ถ้อยคำที่มีความเป็นแบบแผนและมีความเป็นทางการสูง ดังนั้นรูปแบบของถ้อยคำทักทายจะมีความเป็นแบบแผนคล้ายคลึงกันหมด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. “สวัสดีครับ”
2. “สวัสดีค่ะ”

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นถึงรูปแบบของถ้อยคำในการแสดงวจนกรรมทักทายด้วยภาษาสุภาพแบบเป็นทางการของนักศึกษาเพศหญิง และนักศึกษาเพศชาย จะสังเกตได้ว่ารูปแบบของถ้อยคำมีความเป็นแบบแผนคล้ายคลึงกัน คือ ประกอบด้วยคำทักทายรูปเต็มตามด้วยคำลงท้ายแสดงความสุภาพเหมือนกันทั้งสองตัวอย่าง

รูปแบบวจนกรรมทักทายที่ 2 : ทักทายด้วยภาษาสุภาพแบบเป็นกันเอง

การทักทายรูปแบบนี้มีความคล้ายคลึงกับการทักทายแบบแรกในส่วนของการใช้ระดับภาษาที่มีความสุภาพ แต่เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าลักษณะของถ้อยคำแสดงออกถึงความสนิทสนมเป็นกันเองระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสารมากกว่าที่จะแสดงออกถึงความเป็นทางการ การทักทายรูปแบบนี้พบมากในสถานการณ์แบบไม่เป็นทางการ โดยใช้ทักทายกับผู้รับสารที่มีสถานภาพสูงกว่า เป็นส่วนใหญ่ และใช้ทักทายกับผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า และเท่ากัน รองลงมาตามลำดับ ดังตัวอย่างประโยคต่อไปนี้

1. “สวัสดีครับ พี่แมน ค่ะนี่ไปด้วยกันมั๊ยครับ”
2. “สวัสดีค่ะ น้องภูมิ ดื่นแต่เช้าเลยนะ”
3. “จูนจ๋า ไม่เจอตั้งนาน คิดถึงจัง”

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นรูปแบบของถ้อยคำในการแสดงวจนกรรมทักทายด้วยภาษาสุภาพแบบเป็นกันเอง โดยตัวอย่างที่ 1) เป็นการทักทายกับผู้รับสารที่มีสถานภาพสูงกว่า รูปแบบของถ้อยคำจึงมีความสุภาพสูง ดังปรากฏผ่านคำลงท้ายคือคำว่า “ครับ” ตัวอย่างที่ 2) ถึงแม้ว่าจะเป็นกรทักทายกับผู้รับสารที่มีสถานภาพต่ำกว่า แต่รูปแบบของถ้อยคำกลับแสดงออกถึงความสุภาพและเป็นกันเอง ดังปรากฏผ่านคำลงท้ายคือคำว่า “ค่ะ” และตัวอย่างที่ 3) เป็นการทักทายกับผู้รับสารที่มีสถานภาพเท่ากัน ปรากฏถ้อยคำที่แสดงออกถึงความสนิทคือคำลงท้าย “จ๋า” โดยไม่พบการใช้ถ้อยคำที่แสดงออกถึงความไม่สุภาพแต่อย่างใด

รูปแบบวจนกรรมทักทายที่ 3 : ทักทายด้วยภาษาไม่สุภาพแบบกันเอง

การทักทายรูปแบบนี้ส่วนใหญ่มักใช้กับผู้รับสารที่มีความสนิทสนมกันมากเป็นพิเศษ ดังนั้นภาษาส่วนใหญ่ที่ใช้จึงเป็นภาษาที่มาจากคำไม่สุภาพ แต่หากพิจารณาจากบริบทแล้วจะพบว่ารูปภาษาที่มาจากคำไม่สุภาพนั้นมิได้แสดงออกถึงความไม่สุภาพแต่อย่างใด แต่เป็นการแสดงออกถึงความสนิทสนมและเป็นกันเองแก่ผู้ฟังเท่านั้น

จากการศึกษาพบการใช้ภาษาที่มาจากคำไม่สุภาพได้ 4 ลักษณะดังนี้ 1) ปรากฏในส่วนของคำ

นำหน้าชื่อ เช่น “ไอ”, “อี”, “นัง” เป็นต้น 2) ปรากฏในส่วนของการคำท่าย เช่น “วะ”, “วะ” เป็นต้น 3) ปรากฏในส่วนขึ้นต้นถ้อยคำทักทาย เช่น “ไอ้สัตว์”, “ไอ้เหี้ย” เป็นต้น และ 4) ปรากฏในส่วนของการสรรพนามเรียกชื่อบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 2 เช่น “มึง”, “กู”, เป็นต้น การทักทายรูปแบบนี้พบมากในสถานการณ์แบบไม่เป็นทางการ โดยทักทายกับผู้รับสารที่มีอาวุโสเท่ากันเป็นส่วนใหญ่และพบการใช้กับผู้รับสารที่มีอาวุโสต่ำกว่ารองลงมา ดังตัวอย่างประโยคต่อไปนี้

1. “เฮ้ย อีน้ำ มึงยังไม่จบอีกหรอ”
2. “ไอ้สัตว์ หายหน้าหายตาไปเลยนะ สบายดีหรือเปล่า”

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นรูปแบบของถ้อยคำในการแสดงวจนกรรมทักทายด้วยภาษาไม่สุภาพแบบเป็นกันเอง โดยตัวอย่างที่ 1) พบว่ามีการใช้ภาษาที่มาจากคำไม่สุภาพคือคำว่า “อี”, “มึง” ส่วนตัวอย่างที่ 2) พบการใช้ภาษาที่มาจากคำไม่สุภาพคือคำว่า “ไอ้สัตว์”

จากรูปแบบของถ้อยคำที่ใช้ในการแสดงวจนกรรมทักทายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จะเห็นได้ว่าการเลือกใช้ถ้อยคำทักทายรูปแบบที่ต่างกันอย่างนี้ เช่น การเลือกใช้ถ้อยคำที่แสดงออกถึงความสุภาพต่อนักศึกษาที่มีสถานภาพสูงกว่า การเลือกใช้ถ้อยคำที่มีความเป็นแบบแผนและเป็นทางการสูงในสถานการณ์แบบเป็นทางการ และการใช้ถ้อยคำไม่สุภาพแบบเป็นกันเองกับผู้รับสารที่มีสถานภาพเท่ากัน สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมการใช้ภาษาในการทักทายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้เป็นอย่างดี

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้ถ้อยคำในการแสดงวจนกรรมทักทายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยทางการสื่อสารของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีส่วนประกอบที่สำคัญ 2 ส่วนคือ ปัจจัยด้านสถานการณ์ และปัจจัยด้านบุคคล ดังต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยด้านสถานการณ์

สถานการณ์ทางการสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ให้นักศึกษารู้จัก “กาลเทศะ” คือรู้ตัวเองว่าควรจะ

พูดกับใคร เรื่องอะไร และที่ไหน [2] จากการศึกษาวจนกรรมทักทายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่พบว่าความแตกต่างของสถานการณ์สื่อสารมีผลทำให้นักศึกษาใช้ถ้อยคำในการทักทายแตกต่างกัน โดยสถานการณ์สื่อสารสามารถแบ่งได้เป็น 2 สถานการณ์คือ สถานการณ์แบบเป็นทางการ และสถานการณ์แบบไม่เป็นทางการ ดังต่อไปนี้

สถานการณ์แบบเป็นทางการ หมายถึง สถานการณ์ที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารทักทายกันในที่สาธารณะ เช่น การพูดหน้าชั้นที่มีบุคคลอื่นทั้งที่รู้จักและไม่รู้จักได้ยินและให้ความสนใจการสนทนาในครั้งนั้นเป็นจำนวนมาก

ผลการศึกษาพบว่าเมื่อผู้ส่งสารทั้ง 4 กลุ่มทักทายกับผู้รับสารในสถานการณ์แบบเป็นทางการ ผู้ส่งสารทั้ง 4 กลุ่ม จะใช้รูปแบบในการแสดงวจนกรรมทักทายได้รูปแบบเดียว คือ ทักทายด้วยภาษาสุภาพแบบเป็นทางการ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. “สวัสดีครับ”
2. “สวัสดีค่ะ”

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการทักทายในสถานการณ์แบบเป็นทางการมีรูปแบบเดียวคือ ทักทายด้วยภาษาสุภาพแบบเป็นทางการ ด้วยการใช้คำทักทายรูปเต็มคือคำว่า “สวัสดี” ตามด้วยคำลงท้ายแสดงความสุภาพคือคำว่า “ครับ/ค่ะ” โดยไม่ปรากฏส่วนเนื้อความที่ตามมาแต่อย่างใด

สถานการณ์แบบไม่เป็นทางการ หมายถึง สถานการณ์ที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารทักทายกันในสถานการณ์ที่มีความเป็นส่วนตัวสูง ไม่มีบุคคลอื่นหรือคนแปลกหน้าได้ยินหรือให้ความสนใจการสนทนาในครั้งนั้น

ผลการศึกษาพบว่าเมื่อผู้ส่งสารทั้ง 4 กลุ่มทักทายกับผู้รับสารในสถานการณ์แบบไม่เป็นทางการ ผู้ส่งสารทั้ง 4 กลุ่ม จะใช้รูปแบบในการแสดงวจนกรรมทักทายได้ 2 รูปแบบ คือ ทักทายด้วยภาษาสุภาพแบบเป็นกันเอง และทักทายด้วยภาษาไม่สุภาพแบบเป็นกันเอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. “สวัสดีค่ะ พี่สุ ทานข้าวด้วยกันมั๊ยคะ”
2. “เฮ้ย ไอ้บอย เย็นนี้เข้าไปหาอาจารย์กับกูมั๊ย”

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการทักทายในสถานการณ์แบบไม่เป็นทางการมี 2 รูปแบบ คือ การทักทายด้วยภาษาสุภาพแบบเป็นกันเอง และการทักทายด้วยภาษาไม่สุภาพแบบเป็นกันเอง โดยตัวอย่างที่ 1) เป็นการทักทายด้วยภาษาสุภาพแบบเป็นกันเอง ในส่วนขึ้นต้นพบการใช้คำทักทายรูปเต็มคือคำว่า “สวัสดี” ตามด้วยคำลงท้ายแสดงความสุภาพคือคำว่า “ค่ะ” และ ใช้คำนำหน้าชื่อที่มาจากคำเรียกญาติคือคำว่า “พี่” ตามด้วยชื่อเล่นของผู้รับสาร ในส่วนเนื้อความพบการใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพคือคำว่า “ค่ะ” ส่วนตัวอย่างที่ 2) เป็นการทักทายด้วยภาษาไม่สุภาพแบบเป็นกันเอง ในส่วนขึ้นต้นพบการใช้คำทักทายที่มาจากคำอุทานคือคำว่า “เฮ้ย” และ ใช้คำนำหน้าชื่อที่มาจากคำไม่สุภาพคือคำว่า “ไอ้” ตามด้วยชื่อเล่นของผู้รับสาร ในส่วนเนื้อความพบการใช้คำสรรพนามที่มาจากคำไม่สุภาพคือคำว่า “กู”

2.2 ปัจจัยด้านบุคคล

ปัจจัยด้านบุคคลที่พบในงานวิจัยนี้ ส่วนใหญ่เป็นปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเลือกใช้ถ้อยคำทักทายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านเพศของผู้สื่อสาร ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของคู่สื่อสาร ปัจจัยด้านสถานภาพของคู่สื่อสาร และปัจจัยด้านชาติพันธุ์ของคู่สื่อสาร ปัจจัยทั้ง 4 สามารถอธิบายได้ดังนี้

ปัจจัยด้านเพศของผู้สื่อสาร เป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกใช้ถ้อยคำในการทักทาย กล่าวคือ เพศของผู้สื่อสารที่แตกต่างกัน ทำให้รูปแบบของการเลือกใช้ถ้อยคำมีความแตกต่างกันออกไป

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านเพศของผู้สื่อสารมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านสถานภาพของผู้สื่อสารเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นการพิจารณาว่าปัจจัยด้านเพศของผู้สื่อสารส่งผลต่อรูปแบบการใช้ภาษาในการทักทายอย่างไร จำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยด้านสถานภาพของผู้สื่อสารควบคู่ไปด้วย ดังต่อไปนี้

1. ผู้ส่งสารเพศชาย

จากการศึกษาพบว่า ในสถานการณ์แบบเป็นทางการผู้ส่งสารเพศชายจะทักทายผู้รับสารด้วยส่วนขึ้นต้น 1 ส่วน คือ “วลีทักทาย” เพียงส่วนเดียว โดยใช้

รูปแบบของถ้อยคำทักทายที่เป็นภาษาสุภาพแบบเป็นทางการ ด้วยการใช้คำทักทายรูปเต็มตามด้วยคำลงท้ายแสดงความสุภาพแบบเพศชายคือคำว่า “สวัสดีครับ”

ในสถานการณ์แบบไม่เป็นทางการ พบว่าเมื่อผู้ส่งสารเพศชายทักทายกับผู้รับสารที่มีสถานภาพสูงกว่าผู้รับสารที่มีสถานภาพเท่ากัน และผู้รับสารที่มีสถานภาพต่ำกว่า ยกเว้นผู้รับสารเพศชาย ผู้ส่งสารเพศชายจะใช้รูปแบบของถ้อยคำทักทายที่เป็นภาษาสุภาพแบบเป็นกันเอง

เมื่อผู้ส่งสารเพศชายทักทายกับผู้รับสารเพศหญิงและผู้รับสารเพศชายที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ส่งสารเพศชายจะใช้รูปแบบของถ้อยคำทักทายที่เป็นภาษาระดับไม่สุภาพแบบเป็นกันเอง

2. ผู้ส่งสารเพศหญิง

จากการศึกษาพบว่า ในสถานการณ์แบบเป็นทางการผู้ส่งสารเพศหญิงจะทักทายผู้รับสารด้วย ส่วนขึ้นต้น 1 ส่วน คือ “วลีทักทาย” เพียงส่วนเดียว โดยใช้รูปแบบของถ้อยคำทักทายที่เป็นภาษาสุภาพแบบเป็นทางการ ด้วยการใช้คำทักทายรูปเต็มตามด้วยคำลงท้ายแสดงความสุภาพแบบเพศหญิงคือคำว่า “สวัสดีค่ะ”

ในสถานการณ์แบบไม่เป็นทางการ พบว่าผู้ส่งสารเพศหญิงจะใช้รูปแบบของถ้อยคำทักทายที่เป็นภาษาสุภาพแบบเป็นกันเองกับผู้รับสารที่มีสถานภาพสูงกว่า และผู้รับสารที่มีสถานภาพเท่ากัน และผู้รับสารที่มีสถานภาพต่ำกว่า

เมื่อผู้ส่งสารเพศหญิงทักทายกับผู้รับสารที่มีสถานภาพเท่ากัน ผู้ส่งสารเพศหญิงจะใช้รูปแบบของถ้อยคำที่เป็นภาษาไม่สุภาพแบบเป็นกันเอง

3. ผู้ส่งสารเพศชายที่มีจิตใจเป็นหญิง

จากการศึกษาพบว่า ในสถานการณ์แบบเป็นทางการผู้ส่งสารเพศชายที่มีจิตใจเป็นหญิงจะทักทายผู้รับสารด้วย ส่วนขึ้นต้น 1 ส่วน คือ “วลีทักทาย” เพียงส่วนเดียว โดยใช้รูปแบบของถ้อยคำทักทายที่เป็นภาษาสุภาพแบบเป็นทางการ ด้วยการใช้คำทักทายรูปเต็มตามด้วยคำลงท้ายแสดงความสุภาพแบบเพศชายคือคำว่า “สวัสดีครับ” และใช้คำลงท้ายแบบเพศหญิงคือคำว่า “สวัสดีค่ะ”

ในสถานการณ์แบบไม่เป็นทางการ ผู้ส่งสารเพศชายที่มีจิตใจเป็นหญิงจะใช้รูปแบบของถ้อยคำ

ทักทายที่เป็นภาษาสุภาพแบบเป็นกันเองในการทักทายกับผู้รับสาร ยกเว้น ผู้รับสารเพศชายที่มีจิตใจเป็นหญิงที่มีสถานภาพต่ำกว่า

เมื่อผู้ส่งสารเพศชายที่มีจิตใจเป็นหญิงทักทายกับผู้รับสารที่มีสถานภาพเท่ากัน และผู้รับสารเพศชายที่มีจิตใจเป็นหญิงที่มีสถานภาพต่ำกว่า ผู้ส่งสารเพศชายที่มีจิตใจเป็นหญิงจะใช้รูปแบบของถ้อยคำที่เป็นภาษาไม่สุภาพแบบเป็นกันเอง

4. ผู้ส่งสารเพศหญิงที่มีจิตใจเป็นชาย

จากการศึกษาพบว่า ในสถานการณ์แบบเป็นทางการผู้ส่งสารเพศหญิงจะทักทายผู้รับสารด้วยส่วนขึ้นต้น 1 ส่วน คือ “วลีทักทาย” เพียงส่วนเดียวโดยใช้รูปแบบของถ้อยคำทักทายที่เป็นภาษาสุภาพแบบเป็นทางการ ด้วยการใช้คำทักทายรูปเต็มตามด้วยคำลงท้ายแสดงความสุภาพแบบเพศหญิงคือคำว่า “สวัสดีครับ” และใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพแบบเพศหญิงคือคำว่า “สวัสดีค่ะ”

ในสถานการณ์แบบไม่เป็นทางการ พบว่าผู้ส่งสารเพศหญิงที่มีจิตใจเป็นชาย จะใช้รูปแบบของถ้อยคำทักทายที่เป็นภาษาสุภาพแบบเป็นกันเองในการทักทายกับผู้รับสารที่มีสถานภาพสูงกว่า และผู้รับสารที่มีสถานภาพเท่ากัน และผู้รับสารที่มีสถานภาพต่ำกว่า

เมื่อผู้ส่งสารเพศหญิงที่มีจิตใจเป็นชายทักทายกับผู้รับสารที่มีสถานภาพเท่ากัน ผู้ส่งสารเพศหญิงที่มีจิตใจเป็นชาย จะใช้รูปแบบของถ้อยคำที่เป็นภาษาไม่สุภาพแบบเป็นกันเอง

ปัจจัยด้านความสนิทสนมของคู่สื่อสาร เป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลให้การเลือกใช้ถ้อยคำทักทายมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ในการกล่าวถ้อยคำทักทายหากคู่สนทนาเป็นบุคคลที่ไม่สนิทกัน รูปแบบของถ้อยคำทักทายมักจะกระชับและสั้นเป็นเพียงแค่การแสดงความทักทายเท่านั้น ซึ่งอาจจะไม่มีส่วนประกอบด้านเนื้อความ อีกทั้งความสุภาพในการใช้ภาษาก็สูงขึ้นตามไปด้วย ตรงกันข้ามกับการกล่าวถ้อยคำทักทายกับคู่สนทนาที่มีความสนิทสนมที่คู่สนทนาจะได้กล่าวถ้อยคำหยอกล้อ แสดงความเป็นกันเองได้อย่างเต็มที่

ผลการศึกษาพบว่า การทักทายในสถานการณ์แบบเป็นทางการไม่สามารถระบุถึงความสนิทสนมได้ เนื่องจากการทักทายกับผู้รับสารหลายคนในคราวเดียวกัน ส่วนการทักทายในสถานการณ์แบบไม่เป็นทางการพบว่า ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมีความสนิทสนมกันทั้งหมด โดยไม่ปรากฏข้อมูลการทักทายจากผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่รู้จักกันมาก่อน หรือไม่สนิทกันแต่อย่างใด

ปัจจัยด้านสถานภาพของคู่สื่อสาร เป็นปัจจัยที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะ สังคมไทยเป็นสังคมที่ให้ความสำคัญกับเรื่องของความอาวุโสที่ผู้น้อยต้องแสดงออกถึงการนอบน้อมมีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ ซึ่งทักทายระหว่างคู่สนทนาที่มีสถานภาพต่างกัน ย่อมส่งผลให้ถ้อยคำทักทายมีความแตกต่างกันออกไปดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. “สวัสดีค่ะ พี่โสภา มีเรียนกี่โมงหรือคะ”
2. “ไอ้ ไอ้แก้ว สบายดีหรือเปลว่ะ”

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าสถานภาพของคู่สื่อสารมีผลต่อการเลือกใช้รูปแบบของถ้อยคำทักทาย โดยตัวอย่างที่ 1) แสดงให้เห็นรูปแบบการทักทายของผู้ส่งสารที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้รับสาร จะสังเกตได้ว่ารูปแบบของการทักทายจะเป็นภาษาสุภาพแบบเป็นกันเอง โดยในส่วนขึ้นต้นพบการใช้คำทักทายรูปเต็มคือคำว่า “สวัสดี” ตามด้วยคำลงท้ายแสดงความสุภาพคือคำว่า “ค่ะ” และใช้คำนำหน้าชื่อที่มาจากคำเรียกญาติคือ คำว่า “พี่” ตามด้วยชื่อเล่นของผู้รับสาร ในส่วนเนื้อความพบการใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพคือ คำว่า “คะ” ส่วนตัวอย่างที่ 2) แสดงให้เห็นรูปแบบการทักทายของผู้ส่งสารที่มีสถานภาพเท่ากับผู้รับสาร จะสังเกตได้ว่ารูปแบบของการทักทายจะเป็นภาษาไม่สุภาพแบบเป็นกันเอง โดยในส่วนขึ้นต้นพบการใช้คำทักทายที่มาจากคำอุทานคือคำว่า “ไอ้” และใช้คำนำหน้าชื่อที่มาจากคำไม่สุภาพคือคำว่า “ไอ้” ตามด้วยชื่อเล่นของผู้รับสาร ในส่วนเนื้อความพบการใช้คำลงท้ายที่มาจากคำไม่สุภาพคือคำว่า “วะ”

ปัจจัยด้านชาติพันธุ์ของคู่สื่อสาร นอกจากปัจจัยทางด้าน เพศ สถานภาพ และความสนิทสนมของคู่สื่อสารแล้ว ปัจจัยด้านชาติพันธุ์ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สัมพันธ์กับการเลือกใช้ถ้อยคำในการทักทายเช่น

การใช้คำศัพท์ ระบบเสียง สำเนียง หรือแม้แต่ ไวยากรณ์ จากการศึกษากการทักทายของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่พบว่า ผู้สนทนาจะกล่าวทักทาย ด้วยภาษาแสดงชาติพันธุ์ก็ต่อเมื่อผู้สนทนาเป็นคนที่ใช้ ภาษาแสดงชาติพันธุ์เดียวกัน และพบผู้ที่กล่าวทักทาย ด้วยภาษาแสดงชาติพันธุ์ต่อบุคคลอื่นที่ไม่ใช้ภาษา แสดงชาติพันธุ์เดียวกับตนเองเป็นส่วนน้อย

ผลการศึกษาพบภาษาแสดงชาติพันธุ์เพียง ภาษาเดียว คือภาษาไทยถิ่นเหนือ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. “สวัสดีเจ้า อ้ายสม ตะวอ้ายลิมของไว แม่นก้อเจ้า”
2. “สวัสดีเจ้า ปัยยู เย็นนี้บักบ้านก้อโมงเจ้า”

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นการใช้ไทยถิ่นเหนือ ในการทักทายกันของนักศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

เนื่องจากงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยเก็บตัวอย่างจาก กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้รูปแบบของถ้อยคำคือ ปัจจัยด้านสถานการณ์ทางการสื่อสาร และปัจจัยด้าน บุคคล อันได้แก่ ปัจจัยเรื่องเพศ สถานภาพ ความ สนิทสนม และชาติพันธุ์ ของผู้รับสารและผู้ส่งสาร จึง มีความเป็นไปได้ว่า หากเลือกกลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่นที่มี ความแตกต่างกันทางด้านการศึกษาและอาชีพ ผลการศึกษาอาจมีความแตกต่างกันไปด้วย โดยเฉพาะความแตกต่างกันทางด้านอาชีพ พบว่า ระดับของตำแหน่งในการประกอบอาชีพ และ ประสบการณ์ในการทำงานมีผลต่อการเลือกใช้ถ้อยคำ ทักทาย ปัจจัยเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นปัจจัยทางสังคมอีก ปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการแสดงวจนกรรมทักทาย

นอกจากนี้ยังพบว่า การทักทายด้วยวลีทักทาย คือคำว่า “สวัสดี” ยังคงเป็นแบบแผนประเพณีนิยมที่คน ไทยใช้กันอยู่ ณ ปัจจุบัน ถึงแม้ว่าจะมีปัจจัยด้านต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้องก็ตาม เพราะความหมายของคำว่า “สวัสดี” แสดงออกถึงเจตนาในการทักทายผู้รับสารได้ดีกว่าการ ทักทายด้วยคำอุทาน หรือการเรียกชื่อเล่นผู้รับสารเพียง อย่างเดียว นอกจากนี้การทักทายด้วยคำว่า “สวัสดี” ยังแสดงออกถึงความสุภาพมากกว่าการใช้คำทักทาย

ในรูปแบบอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน แต่สิ่งที่น่าวิตกคือ คำว่า “สวัสดี” มีรูปของคำที่เปลี่ยนไป กลายเป็นคำว่า “หวัดดี”, “ดี” เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเกิดขึ้นด้วยปัจจัยหลายประการ เช่น ความเร่งรีบของผู้ส่งสาร และความเคยชินของ ผู้ส่งสารหรือแม้แต่ความสนิทสนมระหว่างผู้ส่งสารกับ ผู้รับสาร ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้คำทักทาย “สวัสดี” มีขนาดคำที่สั้นลง ดังนั้นจึงควรณรงค์ให้ใช้ คำทักทาย “สวัสดี” ให้ถูกต้องตามรูปแบบของคำ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความวิบัติทางภาษาในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวจกรรมทักทายของผู้ส่งสารเพศ ที่ 3 เป็นเรื่องที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากปัจจุบัน คำว่า “เพศที่ 3” มิได้จำกัดอยู่แค่ เพศหญิงที่มีจิตใจ เป็นชาย หรือเพศชายที่มีจิตใจเป็นหญิงเท่านั้น เนื่องจากปัจจุบันเพศที่ 3 ได้ถูกแบ่งออกเป็นหลาย ประเภทเช่น เพศชายที่ชอบเพศชายที่มีจิตใจเป็นหญิง เพศหญิงที่ชอบเพศหญิงที่มีจิตใจเป็นชาย เป็นต้น ความซับซ้อนทางเพศของผู้ส่งสารเหล่านี้มีความ น่าสนใจว่า เมื่อต้องทักทายกับผู้รับสารกลุ่มต่าง ๆ รูปแบบของถ้อยคำจะมีลักษณะเป็นอย่างไร

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาเป็น อย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์พรพิลาส วงศ์เจริญ ผู้ให้ ความเอาใจใส่ด้วยความเมตตาและอดทน ตลอดจน ถ่ายทอดความรู้และแนวคิดที่เป็นประโยชน์ในการ ศึกษาวิจัยครั้งนี้ และผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์เปรมวิทย์ วิวัฒน์เศรษฐ์ ผู้ให้ คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ ในการเขียนบทความครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ภาษาศาสตร์สังคม. พิมพ์ ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2544. หน้า 125.
2. Searle John R. Speech Acts. Cambridge : Cambridge University; 1969. P.57-66.